

ČESKÁ STRANA NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ

Program 2036

25. 4. 2026

Preambule:

České národní zájmy v době krize suverenity a digitální oligarchie

České národní zájmy stojí na třech pilířích:

- **politická suverenita,**
- národní ekonomika a
- sociální spravedlnost.

V pozdním kapitalismu roste moc nadnárodního kapitálu a digitálních infrastruktur, které přetvářejí veřejný prostor na řízený trh lidské pozornosti a kontroly. ČSNS proto hájí stát jako nástroj demokracie a národní existence, nikoli jako technokratickou administraci věcí veřejných, ale jako **politickou odpovědnost**.

Člověk není spotřebitel ani datový uzel. Vycházíme z přesvědčení o důstojnosti člověka, jeho odpovědnosti k rodině a širšímu společenství obce a národa. Demokracie je konflikt zájmů a názorů, které mají být **institucionálně kultivovány**, nikoli vytlačeny dobově podmíněnou moralizací, algoritmy nebo oligarchickou mocí. Proto usilujeme o strukturální reformu řízení státu a současně o zlepšování života občanů.

Cílový stav do roku 2036:

Neutralita a obranyschopnost, maximální možná svrchovanost, plná soběstačnost v energetice, základních potravinách a zachování znalostí a dovedností lidí ve strategických oborech tak, aby se neopakovaly ztráty kapacit jako v případě vážné hrozby zasypání černouhelných dolů a s tím související likvidace celé průmyslové infrastruktury.

1 Řízení státu a výběr daní

1.1 Ústavní architektura a přímá odpovědnost výkonné moci

Cíl 2036: *Stát s jasným rozdělením moci, přímou volbou výkonné moci a vysokou odpovědností funkcionářů. Funkční období výkonné a zákonodárné moci na všech úrovních je 6 let. Prezidentský systém bez premiéra jako pojistka politické stability.*

- **Přímá jednokolová volba** starostů, primátorů statutárních měst, primátora hl. m. Prahy a prezidenta; oddělené volby zákonodárné a výkonné moci na všech úrovních.
- **Neslučitelnost mandátů:** poslanec/zastupitel nesmí být současně členem výkonné moci. Starosta nebo primátor statutárního města vybírá členy rady obce nebo města dle vlastního návrhu z řad zvolených zastupitelů, jeho návrh schvaluje zastupitelstvo obce nebo města a zvolení radní pozbývají mandátu zastupitele a jsou nahrazeni podle pořadí zvolených náhradníků. Proces je nevratný. Totéž platí pro zvolené poslance, kteří se stanou členy vlády na návrh prezidenta.
- **Jednokomorový parlament** dle principu 1 poslanec na 100 000 občanů (zaokrouhlení na lichý počet dolů). Volební kvórum pro vstup do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR odpovídá jednomu mandátu, tedy přibližně 1 % hlasů.
- **Tříúrovňové řízení státu** zachováno a sjednoceno v principech volby a odpovědnosti (stěžejní bod). Výkonná a zákonodárná moc je nepřímou volena z řad starostů obcí a primátorů statutárních měst (ne městských částí a obvodů) směrem k hejtmanům a zastupitelům obcí směrem k zastupitelstvům krajů.
- **Oborová rada** jako ústavní orgán odborné a společenské deliberace (*nejde o náhradu Senátu PČR*):
 - suspenzivní veto přehlasovatelné parlamentem,
 - povinně projednávaná stanoviska u ekonomických zákonů PSP ČR,
 - možnost vyžádat dopadové analýzy,
 - nejedná se o uvolněné funkce, odměny a náhrady nákladů pro zvolené členy oborové rady.
- **Koeficientní pravidla pro odměňování a veřejné výdaje:** platy ústavních činitelů a vybrané dávky navázat na referenční veličinu (např. průměr/medián mzdy), nikoli nominálně.

1.2 Daně a rozpočtová pravidla: jednoduchost, spravedlnost, ústavní disciplína

Cíl 2036: *Jednoduché daně, průhledné financování státu a ochrana veřejných financí.*

- **Zavést ústavní a výjimečné daně:** ústavní daně trvale, výjimečné jen na 1 rok po schválení zákonodárným sborem. Vymezení výjimečných daní.
- **Zrušení daňových výjimek** pro vybrané velké subjekty (rovnost pravidel).
- **Optimalizace majetkové daně:** zrušení majetkové daně pro občany ČR a nositelům daňového domicilu v ČR.
- Optimalizace DPFO a její postupné snižování.
- **Zachování zrušení dědické daně.**
- **Mírná progresivita** u přímých daní pro sociální smír + zamezení odlivu prostředků.
- Specifické zdanění (např. obrátové) pro segmenty, kde dochází k odtoku hodnoty a monopolizaci (řetězce, banky, digitální platformy) – vždy s dopadovou analýzou.
- **Redukce byrokracie:** audit agend, slučování úřadů a procesů, rušení nevýnosných poplatků a skrytých daní.
- Zásada: **vyrovnané hospodaření jako norma**; deficit jen výjimečně a se zvláštním schvalovacím režimem.

2 Vnitřní a vnější bezpečnost

2.1 Vnitřní bezpečnost a civilní ochrana obyvatelstva

Cíl 2036: *Bezpečí bez všudypřítomné kontroly; stát chrání práva a majetek, neproměňuje občana v objekt kontroly.*

- Posílení kapacit policie pro ochranu majetku a prevence; přísná pravidla proporcionality zásahů do soukromí.
- **Transparentní dohled** nad zpravodajskými službami (parlament + hlava státu), pravidelné zprávy v zákonných mezích. Možné rozpuštění zpravodajských složek v případě naléhavé bezpečnostní situace parlamentem.
- Důraz na **civilní ochranu obyvatelstva**: kryty, krizové zásoby, lokální připravenost, školní výuka základní připravenosti a její procvičování.
- Migrační politika založená na **vymahatelnosti práva, bezpečnostních prověrkách a integračních kritériích**.
- Kritická infrastruktura a digitální systémy veřejné správy: režim odolnosti proti výpadkům a zneužití.
- Budování digitální suverenity, národních cloudových a datových úložišť ve veřejném vlastnictví, prvků tzv. umělé inteligence, síťová soběstačnost. Komunální digitální huby.

2.2 Neutralita a obranná doktrína

Cíl 2036: *Neutralita jako cílový stav; obrana státu postavená na převážné soběstačnosti, civilní připravenosti včetně motivačních faktorů a domácích kapacitách.*

- Armáda České republiky má ústavně zaručený obranný charakter. Při vyzbrojování jsou preferováni domácí dodavatelé, pokud existují odpovídající kapacity.
- Prezenční forma vojenské služby. Činná služba v účinnosti od 19 do 45 let. Branná povinnost do 60 let.
- Rozvoj systému civilní obrany a vzdělávání obyvatelstva ve spolupráci s armádou a integrovaným záchranným systémem a dobrovolnými hasiči již od základních škol. Vznik veřejné organizace spolupracující s armádou a bezpečnostními složkami pro vzdělávání veřejnosti a volnočasové aktivity.
- Reorganizace armády České republiky, modernizace v duchu soudobých způsobů boje, posílení protivzdušné obrany, logistické soběstačnosti a zásobování.
- Směrování k neutralitě: revize závazků a účastí v zahraničních misích, systematické posilování vlastní obranyschopnosti a vyjednávání o budoucím postavení České republiky s důrazem na středoevropský prostor.
- Spojenecké svazky musí být zrušitelné a časově omezené a musí reflektovat české národní zájmy. Ústavní úprava stanoví maximální dobu jejich trvání na 10 let s možností následného obnovení.

3 Právní prostředí a spravedlnost

3.1 Srozumitelné právo, méně regulace, vyšší vymahatelnost

Cíl 2036: *Méně zákonů, jasné normy, rychlé soudy.*

- Audit právního řádu: rušení nadbytečných a duplicitních regulací; standard jednoznačného zákona bez výkladové nejasnosti.
- Důsledné přezkoumání legislativy a judikatury Evropské unie a dalších právních závazků.
- Digitalizace pouze tam, kde zvyšuje bezpečí a dostupnost služeb; odpovědnost vždy nese konkrétní osoba. Archivace klíčových dokumentů zůstává zachována i v listinné podobě.
- Zrychlení soudního řízení prostřednictvím procesních úprav, posílení principu odpovědnosti soudců a státních zástupců.

3.2 Odpovědnost moci, referendum, korektivy

Cíl 2036: *Reálná odpovědnost volených představitelů a institucionální možnost lidového korektivu.*

- Majetková odpovědnost politiků a klíčových funkcionářů za škodu způsobenou při výkonu funkce v přiměřeném a právně udržitelném režimu.
- Obecný zákon o referendu obsahující institut „lidového veta“. Občané mohou ve stanovené lhůtě zrušit zákon nebo závazek vyplývající z přijaté zahraniční smlouvy. Referendum se koná společně s volbami do zákonodárných sborů. Lhůta pro jeho vyvolání činí minimálně jeden rok a maximálně dva roky podle volebního cyklu.
- Posílení transparentnosti lobbingu a zahraničního financování politické lobby (registr, povinný reporting, sankce).

4 Zdroje a infrastruktura

4.1 Energetika a teplárenství: 100% soběstačnost

Cíl 2036: *Levná, stabilní a řízená energie; klíčová infrastruktura pod veřejnou kontrolou.*

- Stát řídí výrobu, provozuje a vlastní rozvodné sítě; strategické sítě a klíčové zdroje ve veřejném vlastnictví (JE, VE, PřečerpE, VN, NN, plynovody, ropovody, parovody).
- Centrální řízení soustavy; soukromé zdroje připojeny, ale podřízeny pravidlům stability a veřejné kontroly.
- Cenová politika: ochrana domácí spotřeby (nákladový princip) + odlišný režim pro exportní přebytky.
- Investiční plán energetiky a teplárenství (mix dle nákladů, bezpečnosti, ekologie) s cílem 100% soběstačnosti.
- Účet občanů v ČEZ od narození.

4.2 Voda, suroviny, doprava, půda, rezervy

Cíl 2036: *Strategické zdroje pod kontrolou, infrastruktura dostupná, půda chráněná před spekulací.*

- Ústavní ochrana pitné vody a klíčové infrastruktury před privatizací a pronájmem soukromým společnostem.
- Strategické suroviny, primárně státní těžba / veřejný vliv; udržení znalostí a dovedností v jednotlivých oborech (zachování a podpora školství a infrastruktury oborů).
- Ochrana zemědělské půdy před převodem do zahraničních rukou; podpora domácí produkce.
- Hmotné rezervy minimálně na půlroční spotřebu ve strategických komoditách.
- Dopravní infrastruktura jako veřejná služba; zrychlení přípravy liniových staveb při zachování právní jistoty. Zrušení dálničních známek pro osobní auta, rozvoj nové koncepce nákladní železniční dopravy, omezení kamionové dopravy. U výstavby nových komunikací musí být kritériem kromě bezpečnosti i zrychlení dopravy, výstavba silnic se provádí tak, aby se dala nízkonákladově kapacitně rozšiřovat (typicky mosty, poloměr zatáček a přípustný sklon, automatické územní rezervy pro rozšíření silnice na dálnici, atd.).
- Rozšíření plánované dálniční sítě o okružní dálnici na trase Moravská Třebová – Hradec Králové – Liberec – Děčín – Teplice – Chomutov – Karlovy Vary – Plzeň – Klatovy – Strakonice – České Budějovice – Jindřichův Hradec – Telč – Třebíč – Brno – Moravská Třebová.
- Na vybraných úsecích dálnic bude po technickém a bezpečnostním posouzení zrušena maximální povolená rychlost.

5 Vzdělání a kultura

5.1 Bezplatné vzdělání, kvalita, technika, věda

Cíl 2036: *Bezplatné vzdělávání dle schopností, kvalita nad kvantitou, věda jako národní zájem.*

- Financování škol tak, aby podporovalo kvalitu a výsledky absolventů, nikoli kvantitu.
- Důraz na odborné vzdělávání, technické obory a propojení s národní ekonomikou. Podpora kampaně za osvětu profesních učňovských oborů, a tím spojené zavedení stipendijního programu pro klíčové obory SOŠ a SOU.
- Posílení Akademie věd a aplikovaného výzkumu v strategických směrech.
- Vzdělávání na základních školách je primárně „analogové“, bez digitálních pomůcek jako hlavního nástroje výuky.
- Struktura bezplatného vzdělávání: 2 roky mateřské školy, 8 let ZŠ, 3,5 roku SŠ (zkrácení 4. ročníku o 2 měsíce; maturita koncem března), 5,5 roku VŠ.
- Bezplatné vzdělávání je poskytováno občanům České republiky. Pokud student nedokončí studium do 25 let věku a chce dále pokračovat, hradí si studium v plné výši. Absolventi lékařských oborů a dalších důležitých oborů budou muset po získání plné kvalifikace vykonávat svou profesi na území České republiky po dobu minimálně 5 let, v opačném případě si zpětně hradí celé studium.
- Reforma inkluze směrem ke znalostnímu a výkonovému modelu vzdělávání při zachování podpory žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.
- V průběhu střední školy probíhá vojenské školení organizované armádou, zakončené půlročním výcvikem ve vojenských prostorech (duben–září) a slavnostní přísahou 28. září.
- Školství musí být zcela apolitické. Vzdělávání musí vést ke kritickému myšlení a vychovávat svobodně myslící jedince. Školy mají za úkol připravovat jedince na život v demokratické společnosti, což vyžaduje schopnost samostatného úsudku a odpovědnosti za svá rozhodnutí.
- Soukromé školy nebudou financovány z veřejných zdrojů.

5.2 Ekonomická gramotnost, družstevní tradice, kultura a veřejný prostor

Cíl 2036: *Obnova kulturního a veřejného prostoru proti zjednodušování vzdělávacího obsahu a digitální totalizaci.*

- Zavedení ekonomické gramotnosti a dějin družstevnictví do kurikula (zejména SŠ): projektová výuka, simulace, stáže.
- Zrušení stávajících orgánů zabývajících se podporou veřejných škol a jejich nahrazení poradenskými centry pod přímou kontrolou MŠMT.
- Kulturní politika jako péče o dědictví a živou tvorbu.
- Omezení právní působnosti soukromých ochrannářských autorských svazů; odebrání pověření k plošnému výběru poplatků. Ochraně podléhá prodej zvukových děl, nikoli jejich reprodukce.

6 Měna a hospodářská politika

6.1 Koruna, ČNB, suverenita měnové politiky

Cíl 2036: *Stabilní měna, ochrana úspor, ČNB jako národohospodářská instituce.*

- Ústavní pojistka proti zavedení cizí měny bez souhlasu občanů (např. referendum/ústavní zákon).
- Program posílení rezerv (včetně drahých kovů) jako pojistky stability.
- Stát se přednostně oddluží u zahraničních věřitelů.
- **Revize vazeb ČNB na MMF** jako dlouhodobý cíl: audit, právní analýza, vyjednávací strategie.
- Vznik komerční banky ve veřejném vlastnictví, k občanství ČR by automaticky vznikl účet občana, spojení s identitou občana a komunikace s veřejnou správou, vč. zasílání mezd a platů.

6.2 Národní ekonomika, družstva, zaměstnanost, regulace monopolů

Cíl 2036: *Ekonomika s domácí přidanou hodnotou, pluralitou vlastnictví a ochranou před monopolizací.*

- Distributivní model: vedle strategického veřejného vlastnictví rozvoj družstev, zaměstnanecké participace a rodinného podnikání.
- Desatero družstevnictví:
 1. jednodušší zakládání,
 2. daňové úlevy za reinvestice,
 3. ochrana členů a transparentnost,
 4. garanční fondy a financování,
 5. poradenská centra,
 6. přístup k veřejným zakázkám,
 7. stavební, výrobní, bytová, zemědělská a sociální družstva,
 8. regionální podpora,
 9. právní stabilita,
 10. vzdělávání a ekonomická gramotnost.
- Strategická podpora dosud existujících zemědělských družstev a podpora nově vznikajících.
- Legislativní balíček zahrnující úpravy v oblasti obchodních korporací, daní z příjmů, veřejných zakázek, podpory malých a středních podniků, zaměstnanosti a regionálního rozvoje.
- Aktivní politika zaměstnanosti včetně nabídky práce ve veřejných, obecních a národních podnicích.
- Regulace hazardu; stát určuje pravidla a omezuje negativní dopady.

7 Zdravotní a sociální péče

7.1 Zdravotnictví

Cíl 2036: *Dostupná péče, prevence jako priorita, bezpečné zásobování.*

- Jednotný veřejný systém financování a zajištění dostupnosti péče v krajích (státní síť + smluvní doplnění).
- Důraz na diagnostiku a prevenci; zdravotní gramotnost ve školách.
- Vytvoření státní kapacity výroby základních léčiv a generik jako strategické pojistky.
- Kontrola kvality a dostupnosti léčiv jako veřejný zájem.
- Sloučení všech zdravotních pojišťoven do jedné státní organizace podřízené ministerstvu zdravotnictví, vykonávající výhradně přerozdělovací funkci bez tvorby zisku.
- Sloučení části zdravotního pojištění placené zaměstnancem a zaměstnavatelem do jedné sazby označené jako zdravotní odvod.
- Zachování krajských a fakultních nemocnic ve veřejném vlastnictví; jejich privatizace je nepřípustná.
- Revize a úprava rajonizace zdravotnických zařízení a institucí podle potřeb a dostupnosti péče pro pacienty.
- Zdravotnictví bez jakýchkoliv regulačních poplatků.

7.2 Sociální stát

Cíl 2036: *Sociální jistoty bez demotivace a bez dluhové pasti; rodina jako základní jednotka solidarity.*

- Průběžný veřejný důchodový systém jako základ; komerční připojištění dobrovolné.
- Rodinná politika: podpora mladých rodin (půjčky) a dostupné bydlení (státní, obecní, družstevní).
- Koficientní nastavení dávek a veřejných výdajů.
- Sociální pomoc cíleně potřebným občanům; práce je normou, pomoc je záchrannou sítí.

Deklarace českých národních a sociálních zájmů

V podmínkách pozdního kapitalismu, digitální totalizace a rozpadu veřejného prostoru je nutné znovu artikulovat projekt české národně sociální politiky jako duchovně ukotvené odpovědi na krizi politické modernity. Tato deklaráce proto vymezuje rámec národně sociální politiky založené na etickém univerzalizmu, kulturním partikularismu, křesťanské antropologii a institucionální pluralitě.

1. Diagnóza doby: postliberální vakuum a digitální oligarchie

Současný postmoderní Západ prochází hlubokou krizí důvěry i orientace. Významový a jazykový prostor, dříve utvářený národní kulturou, náboženstvím a živou veřejnou debatou, dnes ovládá společenství technologických firem a byrokratického univerzalizmu. Digitální prostředí, které mělo rozšiřovat svobodu, se proměnilo v nástroj totální kontroly: masové sledování, profilace, řízení pozornosti pomocí algoritmů a cenzurou ukazují na novou podobu moci.

Dochází k redefinici moci: od státu ke korporacím, od politiků k manažerům, od úsudku k vypočítavosti. To výrazně oslabuje demokratické mechanismy i vědomí sounáležitosti. Občan přestává být partnerem a stává se objektem řízení.

2. Politická koncepce: suverén, přítel a nepřítel

Politika stojí na rozhodnutí, kdo jsme „my“ a kdo jsou „oni“. Moderní ideologie se tomuto rozhodnutí často vyhýbají a nahrazují je zdánlivým nalézáním shody a moralizováním. Česká národně sociální politika naproti tomu otevřeně uznává existenci konfliktu: rozdíly v identitě, kultuře i ekonomice nelze překrýt frázemi o „inkluzivitě“.

Politická svrchovanost je nutná k ochraně veřejného prostoru, institucí i práva rozhodovat o vlastních věcech. Je proto třeba znovu vymezit, kdo jsme jako politický národ a co je náš nepřítel – například digitální kapitalismus, dobývání renty nebo zneužívání daňových pravidel nadnárodními korporacemi.

3. Etická antropologie: proti redukci člověka

Člověk není algoritmický uzel ani samočinný spotřebitel. Vycházíme z křesťanské antropologie, která člověka chápe jako duchovní bytost s vědomím, svědomím a přesahem. Etický univerzalizmus zdůrazňuje, že každý člověk je jedinečný, ale zároveň zakotvený v tradici, kultuře a odpovědnosti vůči společenství.

Současný režim tuto jedinečnost potlačuje tím, že lidské problémy převádí jen na psychologii či medicínu a zároveň s lidmi manipuluje pomocí marketingu. Obnova mravní kultury proto musí začít u obnovy významu slov, posílení společenství a důrazu na povinnost. Velkokapitál totiž nestojí o svobodné a uvědomělé lidi.

4. Názorová soutěž a demokracie konfliktu

Demokracie stojí na tom, že uznává nesouhlas jako svou součást. Česká národně sociální politika proto neznamená potlačení opozice, ale její ukotvení v rámci sdílených hodnot. Různost názorů je přirozená, pokud nepopírá samotnou existenci společenství.

Demokracie bez hodnot se snadno mění v trh emocí a identit, řízený především ziskem. Je proto nutné obnovit odpovědnost volených zástupců i jasné hranice politického prostoru. Spor a střet názorů nejsou chaosem, ale mohou být nástrojem, který pomáhá udržet mravní směr.

5. Ekonomický model, kde majetek není soustředěn v rukou několika velkých hráčů a národní ekonomika

Globální kapitalismus rozkládá jak zodpovědnost, tak vlastnictví. Odpovědí české národně sociální politiky je ochrana národní ekonomiky založená na širším rozdělení vlastnictví:

- Strategická odvětví ve veřejném vlastnictví
- Rozvoj družstev, zaměstnanecké participace, komunitních bank a lokální výroby
- Podpora rodinného podnikání místo korporátních monopolů
- Daňový systém, který podporuje sociální soudržnost

Cílem není rovnost ve spotřebě, ale rovné podmínky v příležitostech a pro důstojný život.

6. Institucionální rámec: tři oblasti suverenity

1. **Soukromá oblast:** ochrana rodiny, vlastnictví a podnikavosti.
2. **Veřejná oblast:** stát jako garant fungování infrastruktury, obrany a strategických investic.
3. **Sociální oblast:** struktury vytvářené občany (družstva, spolky, církve), které překrývají propasti mezi trhem a státem.

Tento model navazuje na českou tradici solidarity a spolupráce, jak ji rozvíjeli například Tomáš Garrigue Masaryk, husitské hnutí či národní obrození.

Český národně sociální politika 21. století není návratem do minulosti, ale tvořivou odpovědí na současnou bezprecedentní krizi modernity. Spojuje humanismus, ekonomickou odpovědnost a kulturní zakotvení. Nevychází ani z technokratického řízení, ani z radikální revoluce, ale z důrazu na člověka jako osobu pevně spojenou s komunitou, národem a společností.

Obsah

Preambule: České národní zájmy v době krize suverenity a digitální oligarchie	2
1 Řízení státu a výběr daní	3
1.1 Ústavní architektura a přímá odpovědnost výkonné moci	3
1.2 Daně a rozpočtová pravidla: jednoduchost, spravedlnost, ústavní disciplína	4
2 Vnitřní a vnější bezpečnost	5
2.1 Vnitřní bezpečnost a civilní ochrana obyvatelstva	5
2.2 Neutralita a obranná doktrína	5
3 Právní prostředí a spravedlnost	6
3.1 Srozumitelné právo, méně regulace, vyšší vymahatelnost	6
3.2 Odpovědnost moci, referendum, korektivy	6
4 Zdroje a infrastruktura	7
4.1 Energetika a teplárství: 100% soběstačnost	7
4.2 Voda, suroviny, doprava, půda, rezervy	7
5 Vzdělání a kultura	8
5.1 Bezplatné vzdělání, kvalita, technika, věda	8
5.2 Ekonomická gramotnost, družstevní tradice, kultura a veřejný prostor	8
6 Měna a hospodářská politika	9
6.1 Koruna, ČNB, suverenity měnové politiky	9
6.2 Národní ekonomika, družstva, zaměstnanost, regulace monopolů	9
7 Zdravotní a sociální péče	10
7.1 Zdravotnictví	10
7.2 Sociální stát	10
Deklarace národních a sociálních zájmů ČR	11
1. Diagnóza doby: postliberální vakuum a digitální oligarchie	11
2. Politická koncepce: suverén, přítel a nepřítel	11
3. Etická antropologie: proti redukci člověka	11
4. Názorová soutěž a demokracie konfliktu	12
5. Ekonomický model, kde majetek není soustředěn v rukou několika velkých hráčů a národní ekonomika	12
6. Institucionální rámec: tři oblasti suverenity	12